НАРОДНИ БРОЈ 47.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте овакових ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приопштено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 182. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 24. НОВЕМБРА 1895. ГОДИНА XXX.

ОПЕТ НАМЕТ-СИНОД.

Брзојавна жица јавља нам из Сремских Карловаца, да је патријарх Георгије за 3 децембар ове године, сазвао архијерејски синод да продужи свој прекинути рад и изабере будимског владику.

Цео садашњи рад синодски, како у свом зачетку, тако и у овом наставку свом носи на себи обележје и жиг намет-синода, јер и сада је Банфи-пашина влада, не сачекав решење меродавног нашег народно-црквеног сабора, самовласно решила, да се нема успоставити костајничка епископија са седиштем у Загребу, већ да се има изабрати будимски владика, а српски народ и не треба питати, шта он у том погледу мисли.

У том смислу поднесен је извештај пред круну, и како нам из Беча наш поуздани извештач јавља, и тројединчки бан Куен-Хедервари, потпомагао је у томе мишљењу код круне становиште Банфијево и показујући на последње зверске изгреде Хрвата против Срба у Загребу, оцрнио је Србе као изазиваче и подметнуо им могу да не добију у Загребу епископа, рекав, да се онда могу сваки дан слични шкандали догађати, што би њега (бана) онемогућило, јер их он не би могао спречити.

Банфијева влада одмах се и постарала за подесну личност будимског епископа, па како су нас из Пеште известили, намерава механог, неодлучног и послушног проту, Јеремију Мађаревића, дати изабрати од синода, за будимског владику.

Георгију патријарху наложено је, да одмах сазове синод ради избора будимског епископа, и лош слуга лошег господара препокорно и понизно похитао је, да заповест испуни.

Но као из ведра неба гром, тако је пала баш у то време, напрасна смрт вршачког владике Нектарија, и тиме и потреба попуњења те упражњене дијецезе.

За живота Нектаријева још није био разаслат сазив за 3. (15.) децембар, те настаје питање, како се је могао тај сазив и разаслати, а да није у дневни ред узет и избор вршачког епископа?

Није ли била прва дужност Георгијева, да неодложно учини потребне кораке, како би се и попуњење ове епископије што скорије спровело, и то баш у садањем заседању синодском?

По канонима мора се свака дијецеза најдаље за три месеца попунити, па како сме Георгије, да пропусти садашњи састанак синода, а да не испуни своју дужност, коју му црквени канони налажу, и не омогући избор вршачког епископа?

За што се пожурио, да одмах после смрти Нектаријеве на врат на нос сазове синод, без припреме за избор вршачког епископа?

Одговор на ова питања, даје нам она ружна црта у Георгијевом целом делању, да свугде протурује своју родбину, а све остале потискује, те као што се чује, намерава у Вршцу да намести каквог свог рођака, да коју годину као мандатар администрира ту дијецезу, тамо се скраси, и дочека потребне године за чин владичански, да стече везе, те да га онда даде изабрати за владику.

А можда очекује, да му се још који рођак појави, те да има већи избор у кандидатима својима, а ни попуњење темишварске дијецезе, не може се дуго отезати, и онде је због тешке епископове болести чињено од синода „претходно неопходно“ неко наређење, и онде ће се моћи наћи место за каквог рођачког коадјутора, који би после наследио и епископску столицу.

Од Георгија може се и то очекивати, да је за то хитао да овако убрзо сазове синод, како би имао разлога, да га одложи, и употреби баш упражњење вршачке дијецезе за изговор, да одгоди уједно и избор будимског дијецезана, под тобожњим наводом, да би целисходније било све упражњене дијецезе у један мах попунити.

Одлагање избора неколицине владика тим више лежи у интересу Георгијевом, што баш сада пред сомборским судом пречишћава своју шандорску ствар са Јотом, па му треба да добије времена и ваздуха.

Но само да Георгије не начини рачун без пештанског бирташа, што би и њега а богме, што је много важније, и цео српски народ и сувише скупо могло стати. Својим маневрисањем из себичних узрока и у корист својих рођака и пришипетља, може да навуче на српску цркву и народ нове ударе, — а тих је већ доста било и пехар стрпљења препун је, само да прекипи!

§.

Милетићева седамдесетгодишњица.

Из **Митровице** нам пишу: Митровачки Срби приређују дана 2. (14.) децембра „Милетићево вече“ у корист „Братства“, друштва за издање Милетићевих дела. Забава ће се одржати у новој електрично осветљеној дворани српског дома. Своје суделовање обећаше гђа Зорка Теодосијевићка и г. Раја Павловић, чланови краљевског српског позоришта у Београду, чувени певач српских народних песама и књижевник српски Јанко Веселиновић из Београда, члан српског народ. позор. г. Андрија Лукић и српско црквено певачко друштво у Митровици са својим честитим председником Николом Ј. Поповићем. Забава ће без сумње испасти сјајно, пошто се већ сад показује и у Митровици и у њеној околини велико интересовање за Милетићево вече.

*

Пишу нам из **Силбаша**: За „Братство“ и нашег дин-јунака Св. Милетића и код нас се доста живо ради. Увидевши, да с прикупљањем акција не би постигли онакав успех, какав би желели, ми смо се сложили, те се удружујемо и прилажемо, колико који може, надамо се, да ћемо створити сноту, која ће према нашим материјалним приликама, довољна бити за наше место. У прикупљању нас потпомаже неколико честитих родољуба, којима ћемо имена у своје време на јавност изнети. Дај боже, да се на ове честите родољубе и друга браћа Срби из нашега места — угледају.

— н

Политички преглед.

Угарска.

У угарском сабору опет се подигла бура поводом прорачунске расправе, а код буџетске ставке „трошкови хрват.-славонски“, те се чини, да ће се поводом тога развити дугачка и оштра дебата, јер опозиција мађарска још увек не може тако лако да заборави на загребачке догађаје.

Ову поновну дебату о загребачким догађајима, отпочео је дугим говором један од најбољих мађарских јуриста Ходоши Имре. Он је жестоко напао на владу угарску, да није била у стању, да одржи достојанство Угарске, наводећи да изгреди загребачки имају много озбиљнији значај, него што неки хоће да претставе. Он каже, да су свим тим изгредима криви они, који у протуугарском духу подучавају универзитетску омладину, те тражи да се ректор Спевец заједно са Кршњавијем, Пливерићем и Томашићем, што пре са званија отстране. Нарочито напада списе Пливерићеве, који доказује да је Тројединица „Хрватска“ и као таква од Угарске са свим независна држава. Тражи да се пободе на сред „Јелачићевог трга“ велика бандера са мађарском заставом, која ће дуже време стајати и то на оном истом месту, где је мађарска застава спаљена. У исто време подноси сабору предлог, да се влади угарској зарад тога изјави одлучан укор, као недостојној и неспособној, да седи на управи државе угарске.

Важно је што је рекао, којекакове фриволне и недотупавне доскочице, које су не достојне једног министра, употребљава Банфи, да оправда протузаконски поступак о донашању таквих закона, где се говори о угарско-хрватском држављанству, те држи, да влада угарска за то не сме ништа да уради против тројединчке владе и сабора, јер се боји Беча.

После њега пријавили су се многи опозиционални говорници, а од владиних и сам Банфи (биће опет у сабору смеја и шале) Стеван Тиса, Ђура Ђурковић и т.

ПОДЛИСТАК.

ЗБОР ВРХОВНОГ БИЋА.

Једаред Врховно Биће сазове велики збор, на који позове све врлине и пороке и својства човекова. Беше се изродио спор између Слоге и Неслоге. На том збору требаше, да се реши тај спор.

У врх зборишта беше подигнут балдахин од злаћених облака а под њим постављен престо од дуге, искићен сребрним капљицама росиним, за Врховно Биће. С једне и с друге стране престола беху намештене фотеље и седишта од меких облака за све чланове тога великога збора. На среди беше узвишено место за парничаре.

Кад све беше спремно, уђе Врховно Биће у свој слави својој окружено легионима анђела и арханђела и посади се на престо под балдахином.

За њим уђоше врлине, пороци и остала својства човекова и то овим редом:

Прво уђе Вера праћена својим далеким рођацима: Безбоштвом, Хулом и Празновером. За њом уђе Љубав са чедом својим Милосрђем праћена Љубомором и Мржњом а за овом Нада са својим пратиоцем Очајем.

Кад уђоше ове три највише врлине, пратиоци им стадоше код врата а оне се упутише Врховном Бићу, водећи собом и Милосрђе. Пришавши ближе, поклонише му се и седоше на фотеље тик уз престо његов. За њима се појави на улазу Мудрост и Правичност са многим пратиоцима. Међу овима највише падаху у очи Лакомисленост и Неправда. Сви ови осташе у дну зборишта а Мудрост и Правичност падоше нице пред престо. Врховно их Биће подиже и посади их себи уз колено, Мудрост с десна а Правичност с лева.

За њима уђе Истина праћена Лажју, Клеветом и Преваром, за њом Поштење и Смерност са Поругом и Гордошћу а за овима Марљивост, Штедња и Доброчинство са Леношћу, Раскошем и Неблагодарношћу. Поход заврши Богатство са Завишћу и Ципилуком и Сиротиња са Патњом и Невољом.

Најпосле уђе Слога и Неслога, стадоше на среду и поклонише се прво Врховном Бићу а за тим целом збору.

Сад устаде Врховно Биће а за њим и сав збор. На лику Врховнога Бића сјаше се савршенство проникнуто најсветијом благошћу.

— Мили моји — започе Врховно Биће громовитим гласом — и сви присутни, сазвао сам вас, да заједнички решимо спор између Слоге и Неслоге, јер не хтедох сам. Нека кажу парничари, шта имају једно против другог!

Све се утиша Врховно Биће седе на престо а за њим и сви остали. Парничари се мало посаветоваше, ко ће први да почне.

Устаде Неслога:

— Најсветији Господе и много поштовани зборе! Још по паду човекову бесмо и нас двоје послани у свет, да живимо с људима. Од оно доба па све до данас мене гоне, а за то имам да захвалим једино својој сестри Слози. Где год се она појави, људи окрећу главу од мене, затварају ми пред носом врата за њену љубав и ја се потуцам од немила до недрага, тражећи себи станишта. Молим ти се дакле Господе а тако исто и тебе молим, много поштовани зборе, смилујте се на ме, да не пропаднем, јер то и сама Правичност захтева.

— Да, да — затресе Правичност главом — али дед, да чујемо и Слогу, како ће се она оправдати!

— Најмилостивији Господе и сав поштовани зборе, ја несам крива — тужно прозбори Слога и саже главу — ја несам крива, што мене многи волију него моју сестру Неслогу. Већина људи вели, да се осећа са мном срећније него с њом и за то је и гоне. То могу посведочити и Марљивост, Штедња и Доброчинство а о истој ствари знаде и Богатство.

— Да, да, тако је! — потврдише све троје у један глас, а Богатство само климну главом у знак повлађивања.

— Да, да, тако је! — цикну Завист а Ципилук поче грчевито кршити прсте.

— Да, да, тако је! — повикаше и Леност, Раскош и Неблагодарност, јер и нас гоне од својих рођака, кад се само Слога појави.

— И мене, и мене гоне, да се пребијам по големом свету са мојом нејачи — зајеца Сиротиња, а Патња и Невоља заридаше на сав глас.

— Каните се плача! — рече Љубав и окрете се Милосрђу — иди, замоли Господа, да реши, што пре ту ствар.

Милосрђе устаде и одскакута до престола Врховнога Бића и паде на колена пред њим, склопив своје анђеоске ручице.

— Заповеди Мудрости и Правичности, да реше ту ствар, како треба, јер је тешко слушати плач уцвељених!

Неописано миље осу се по лицу Врховнога Бића. Оно подиже Милосрђе и пољуби га у чело, а Мудрости и Правичности даде знак, да суде.

Док су Мудрост и Правичност судиле, окупише се сви око Неслоге и Сиротиње и гледаху, да их утеше.

Кад је пресуда готова била, одоше сваки на своје место, а Истина узе да прочита пресуду:

Најсветији и Најмилостивији Господе!

Много поштовани зборе!

Пошто смо саслушали парничаре и сведоке, нашли смо, да је тужба Неслогина основана, али опет за то, Слога неје крива.

Према томе решили смо ово:

Неслога и Сиротиња имају од сад као и до сад заједно ићи из народа у народ.

Слога не сме у будуће становати у оном народу, у који се Неслога и Сиротиња већ једном уселе. — Она се тек онда сме појавити у народу, кад сав народ зажали за њом и зажели је.

— Јесте ли задовољни са пресудом? — упита Врховно Биће.

— О јесмо, јесмо! — кликнуше радосно Неслога и Сиротиња и загрлише се.

Врховно Биће устаде и разреши збор, који се поче разилазити.

При растанку упита Вера Неслогу:

— У ком сте сад народу?

— У народу српском.

— А од кад сте тамо? — прихвати Нада

— Од постанка његова.

— И никад тај народ не зажали за Слогом?!

— Никад.

— Никад! — уздахну Слога и утираше бисерне сузе своје, које јој поврвеше из благих очију.

Карловци 30. (18.) нов. 1895.

Ј—, —ћ.

д. И тако ћемо ми ипак имати право, да ако бану Хедерваријy и нису можда дани избројани, а оно је сигурно, да не спава на ружама.

Док се тако у угарском сабору крвави влада и опозиција, дотле „пучка странка“ осваја по Угарској једну по једну жупанију и врло лепо напредује, отимајући мало од владине странке, мало од Апоњијеваца.

До сада је „пучка странка“ имала само један свој орган и то „Фехервари Напло“, сад пак јављају, да је вођа пучке странке граф Зичи био на договору код примаса Васарија и да је последица тога њиховог споразума, сретно уродила покретањем још једног страначког органа, који ће од нове године почети да излази у Острогону, под уредништвом катихете Кеменьфи Даниела.

После овога надају се, да ће и „Мађар Алам“ опет почети да пише у прилог католичке цркве у Угарској, који се је у последње време са католичким клером разишао баш ради тога, што се свештенство лабаво држало против увођења нових политичко-црквених закона.

Србија.

На дневном реду су седнице напредњачке скупштине, која још ни једно важније питање није у претрес увела. Још су најглавније поједине интерпелације.

У последње време много се говори о куповини пушака у Француској за српску војску, но и то је само разговор, јер за то треба бар 2,000.000 мил. фрк. а то је оно, што нико неда пара.

Стојану Новаковићу није доста што, је председник министарства, него се је дао изабрати и за председника српске академије наука. Но нама се чини, да би он и много боље и много поштеније урадио, да се за навек сиђе са столице министарске, па да остане само у академији наука. Јер човек може бити учен и паметан, али не мора за све бити и способан.

Турска.

Догађаји на истоку долазе у други стадиум једним догађајем, о коме се овај час у свету говори. На име: енглески посланик у Цариграду Кери, саопштио је турској влади, да је добио од енглеске владе заповест, да саопшти турској влади, да дозволу о другом пристаништу ратног бродовља европских велесила имаде решити за три дана, иначе ће европске велесиле другачију акцију предузети према Турској. Турска се устезала да дозволи друго пристаниште, јер је рачунала, да отежући тај захтев европских велесила, да ће моћи дотле умирити побуне у Јерменској, но пошто ево енглески посланик поздрављa турску владу са горе наведеним поздравом из Лондона, стојимо на прагу важних догађаја.

Енглески посланик носи тај поздрав турској влади. И ту нам се истиче питање, да ли исто то желе и остале велесиле или само Енглеска?

Ако је сама Енглеска покренула ову нову акцију, онда нам се намеће питање, шта намерава Енглеска? Ми знамо, да се је Енглеској политици на истоку придружила Италија и Аустро-Угарска, а из јучерањег престоног говора немачког цара у Берлину излази то, да се Немачка у источном питању придружује Русији и Француској. У колико у овој акцији од стране Енглеске учествује и Русија, зависи развој догађаја на истоку. У последње време се много ћутало о преговорима између појединих европских велесила, но као један важан резултат тих догађаја јесте престона беседа у Берлинском сабору. Изгледа, да Европа имаде данас два тројна савеза, од чије заједничке најновије акције зависи даљи развој на истоку.

Босна и Херцеговина.

Како је бедно и жалосно стање у Босни и Херцеговини, то се и отуда лепо да видети, што опет сад јављају за коне ликвидације, и то не трговачке, него и банкарске.

Пре свега је ликвидирала босанско-херцеговачка народна деоничка банка у Сарајеву, пошто је ствар о изведењу ликвидације закључила главна скупштина исте банке, и то једногласно.

Исто тако јављају, да је ликвидирао хрватски књижар у Сарајеву Милан Шарић, те је у Београд побегао. За његову је ликвидацију у толико чудноватије, што се добро зна, да га је помагала земаљска босанско-херцеговачка влада, као и неки из Загреба, одакле је управо и отишао у Сарајево, да врши велико-хрватску мисију.

Ето то су најновије радосне вести, које под „ваљаном“ и „савесном“ велико-хрватском Калајевом управом из Сарајева допиру до нас.

Бугарска.

У Софији је одржан недавно митинг, где се је решило, да се позове бугарско собрање, које баш сада заседава, да оно затражи од владе бугарске, како би учинила кораке у корист бугарске ствари у Македонији.

На истом митингу дошло је до великих шкандала, а чује се да се и пуцало из револвера, те је тако дошло до нових огорчења у Софији.

Даље у собрању се повела реч о смањивању пензије, која се даје удовици убијеног министра Белчева. Дошло је до врло жестоких сцена нарочито с тога, што је неко рекао да је Стамбулов наредио да се Белчев убије, нашто је неко из новинарске ложе довикнуо: то је лаж.

Тај глас, био је глас уредника Стамбуловљевог листа „Слободе“, кога су одма одстранили из собранија

Даље је један заступник предложио да се одма амнестирају сви они бугарски емигранти од 1886. год., што се још ни до данас у Бугарску нису могли повратити, него се потуцају по Србији, Румунији и Русији. Тражи да се та амнестија протегне и на оне бугарске официре, који се сада налазе у руској војсци.

Други опет захтевају, да се стави под оптужбу сво Стамбуловљево министарство, и да се што пре поведе против њих истрага и ако Стамбулов није више жив.

Тројединица.

Јуче у четвртак опет се је састао земаљски тројединички сабор у своје редовно заседање, да настави свој рад. На реду је земаљски прорачун у појединостима, премда ће влада поднети и законску основу о попису стоке и господарства.

Овај пројект подносиоци влада за вољу Мађара, који такав исти попис врше баш сад у Угарској, па да не би ни Тројединица на миленијуму изостала, то ево бан нема куд, него за вољу Банфи-паше спрема законски пројекат и за Тројединицу.

Каже се, да је бан и опет био позван у Пешту ради нужних инштрукција, по којима желе Мађари да на влади остане. Озбиљно се говори, да су у Пешти захтевали да се бан поравна са Црнковићем, а да што пре раскрсти са обер-стеклишима Пливерићем, Спевцем, Кршњавим и Томашићем, али бан не може на то да се одлучи — те тако има да бира једно од ово двоје. Или да буде и даље бан, па да раскрсти са званичном стеклишаријом, или да остане са њима, па да се сиђе са банске столице, где му и онако нема места и за коју се посве неспособан показао.

У колико у овоме има истине видећемо.

О ПОШТАНСКИМ ШТЕДИОНИЦАМА.

V.

Поштанске су штедионице прво основане у Енглеској. Као и у свима осталим земљама тако и овде, поштанским штедионицама је циљ била, да сиротнијем бедном делу народа пружи прилику, да мале уштеде плодоносно сачува. То су били добротворни заводи „Sawingsbanks“, који су основани приватном заузимљивошћу и чији је рад нарочито у почетку био ограничен само на извесну класу. Патриоте су отправљали бесплатно послове и водили надзор у тим заводима.

У колико се више умножавао број тих благајна, у толико је расла потреба, да тај посао обављају нарочити чиновници, који су морали бити награђени за свој труд. Награђивање таких чиновника „Clerk или Actuary“ било је сразмерно врло мало а поверење пак са свим неограничено; — готово искушење за проневеру. И заиста одмах за тим видимо многобројне и знатне проневере у газдовању тих завода; проневере те, ухватиле су тако јако корена, да су постале опасне и самом државном бићу Енглеске. И ако су ти институти основани приватном иницијативом и као приватни заводи постојали, држава је ипак сматрала за своју дужност, да и о њима води рачуна, и једино се има заблагодарити смотрености саме државе, што се томе злу благовремено стало на пут. Држава је обавезала те заводе, да своју готовину њој предају, тиме је на саму државу постала морална одговорност, да се послови тих завода тачно и савесно отправљају, а то у толико више, у колико је сама држава почела штедионички новац да употребљује на своје циљеве.

Тиме је развило једно са свим променљиво стање; с једне стране је држава почела, да се служи новцима од улога датих на штедњу, и тиме себе морално обавезала да одговара за сваку неуредност у организацији и неправилност у управљању немајући могућности, да озбиљно надзирава рад у тим заводима.

Нека нас не изненади, кад се под оваким околностима развијала мисао, мисао која је сваким даном придобијала све више присталица, о оснивању једне велике државне штедионице. Већ у год. 1807. када су штедионице почеле тек да се развијају. Вајмбред члан енглеског парламента, поднео је законодавном телу предлог о оснивању једне велике централне банке за раденички свет и још тада препоручио, да поштанске станице врше уплату и исплате уштеђених свота. Онда је тај предлог остао не извршен, док није почетком педесетих година вредни банкар Карл Вилхелм Сајк из Худерсфилда покренуо ту идеју поново и прегнуо свом својом енергијом и упливом, да поради на остварењу тог предлога.

Једино је Сајкова заслуга, што је то питање покренуто по ново, и што је надлежне и меродавне кругове заинтересовао за исти. Године 1859. написао је он једну малу брошуру и исту поднео на оцену тадашњем енглеском министру финанције госп. Гледстону. Сајк је први који је почео употребљавати „Post office Savings banks“ Поштанске штедионице. Он је изрично напоменуо да у Енглеској мора сваки у најближој својој околини имати штедионицу, Гледстону беху досадили непрестано предлози и реформе приватних штедионица, јер нису никад били остварени, и врло радо прими овај предлог Сајков и поради са њиме заједно на томе делу са највећом марљивошћу. Већ у 1861. год. би поднесен доњем дому (Post office Sawings banks Bill). Без битних промена прошао је тај предлог врло брзо све формалности закона, а већ 17. маја исте године, добио највишу санкцију да под знатним олакшицама прима, на оставу мале уштеде и интерес, а за чију ће исплату и повраћај јамчити сама држава.

Установљавање пошт. штедионица сматра се као једна од највећих благодети у Енглеској; (највеће и најважније дело досад предузето од стране државе, за благостање народа) и то не без права, јер од свих штедионица ове имају неизмерно преимућство да се за њихов рачун у свакој пошт. станици која је овлашћена да прима улоге на штедњу може уложити новац свакодневно за све време трајања рада а тако исто по потреби и изузимати. Једна једина штедионица са небројеним малим филијалима „Кредит Вел. Британије“ одговара за потпуну исплату свих уложених свота. Успех тих завода био је врло велики; увођење је донело обилате користи.

Служба коју су ти поједини заводи имали да изврше на томе пољу, по себи се разуме, да је била по целој земљи истоветна. Поштарима је издата наредба да могу примати од сваког годишње од 1 до 100 шилинга и да целокупно потраживање једног улагача не сме никад веће бити од шил. 300. Пријем улога је завођен у књижицу штедње, која је била у рукама улагача а сем тога био је потврђен и једном квитом из Централне поште у Лондону, која је исту слала непосредно улагачу; интерес је плаћан по $2^1/_2$% но држава је тај новац издавала даље по 3% те се тај вишак употребљавао за покривање трошкова око администрације, за образовање резервног фонда и за покриће случајних губитака на курсу.

Из статистичких података видимо, да су се поштанске штедионице у Енглеској развиле до истинских People Purse (народна банка) јер је код старих штедионица просечни улог сваког појединца износио шил. 4,6.5 а код ових сада шил. 2,16.5.

Наш је задатак био да размотримо развиће поштанских штедионица у Енглеској, и да се упознамо са оним успесима, који су постигнути на томе пољу. (Lewins) Левинс је рекао:

„Поштанске штедионице, не само да су одговориле, већ су и постигле један извесан углед и у сваком погледу достојан успех, и наше је скромно мишљење, да ће ова установа у сваком добу заузимати угледно место у Енглеској. Према овоме није никако чудо, што су и остале државе следовале примеру Енглеске. Ми не ћемо да говоримо о оним државама у осталим деловима света и о напредном Јапану, који су такође увидели корист британске установе, ми ћемо се дотаћи само држава на континенту, које су нами ближе и познатије и које су већ исте увеле.

VI.

На реду је Белгија, о којој такође морамо прозборити. Законом од 15. маја 1865. године основан је један општи завод за штедњу и помоћ у остарелости:

Општа благајна за штедњу и помоћ, под државном гаранцијом. За филиале те државне штедионице беху наименоване све агентуре белгиске народне банке, али од год. 1870. се служи та државна установа искључиво поштанским станицама у свима својим пословима са приватним лицима. Резултати који су се таком установом постигли неизмерни су. Тако:

1868. било је свега станица за примање 57 а порасле су 1875. на 552, концем 1868. било је уложних књижица 39861; целокупна сума потраживања улагача фрн. 15.318.505! ти бројеви порасли су у 1876. на 122.773 улож. књижица и фрн. 6,573.831; а 1878. било је књижица 169.285 са фр. 92471.765.

Ови нам бројеви јасно показују, колико су велику услугу учиниле поште тој држ. штедионици, како се посредством пошта пружило угодније средство за штедњу и тиме пробудила јаче свест за штедњу код белгијског народа.

У Белгији је прелаз на поштанским штедионицама био много лакши но игде; јер је ту већ постојала установа под надзором и радом саме државе, а која је посредовањем пошта постала приступачнија целом народу.

У Италији стојали су односи сасвим другачији.

Док нису почеле да раде званичне поштанске штедионице, а то је до 1. јануара 1876. било је у Италији 278 приватних завода за штедњу, али који нису међу собом стојали у никаквој вези, нити се истим управљало једнообразно. Постојећи заводи нису ни у колико одговорили потреби народној. Било је 8 провинција, које нису имале ни једне штедионице, нарочито у јужним пределима, уштеђене свote биле су врло незнатне; код тог народа био је појам о штедњи скоро сасвим неразвијен, а сасвим нам другу слику даје утрошени новац ни разне лутрије, чија је муштерија обично сиротнији сталеж. Да би држава стала на пут томе злу, дошла је на мисао, да установу и она у својој земљи поштанске штедионице.

Да су у Белгији поште служиле као посредник између приватних партија и државне штедионице, која је већ од дужег времена постојала ишло се у Италији у толико даље, да су поштанске штедионице установљене сасвим независно од постојећих завода.

Чл. 1. Закона о поштанским штедионицама гласи:

„Овлашћене пошт. станице које се имају постепено одредити, биће као филијали, под гаранцијом саме државе основане, Централне банке, а која ће се доцније спојити са депозитом — зајмодавном банком, заводима који су установљени још законом од 17. маја 1863.

У толико се дакле следовали примеру Енглеске, но по себи се разуме, да су били принуђени предузети неке измене да би се што више одговорило односима у Италији.

Извештаји италијанског главног пошт. директора дају нам о томе довољног уверења. Они нам јасно показују, да се оснивањем ових благајна, постигао потпуно жељени смер. Нарочито у јужним провинцијама Италије, помоћу поштанских штедионица развила се жеља за штедњу, особина која је дотле њима скоро сасвим непозната била.

У размаку 1875—78 било је овлашћено 3251 поштанских станица. Концем 1876. г. издато је уложних књижица 61.340. У 1877. г. порастао је тај број на 119669 а 1878. на 161918. Док је концем 1876. г. било исплата и уплата 141736 видимо у 1877., 272453 а у 1877., 346560. Док је целокупни улог износио у 1876. фрн. 3,709.356 био је 1877. 9,358.649 а 1878. 14,648.889.

Заиста ови бројеви износе верну слику пробитачности поштанских штедионица; из њих видимо, да је врло лако пресадити идеју, која је прво остварена у Енглеској, и на друго земљиште и то са успехом. У извештајима првих година, примећује генерални директор италијанских пошта, да та установа није била примљена сасвим пријатно од народа, но то морамо приписати једино неразумевању правог појма система тих штедионица. Многи су те благајне сматрали као приватне банке, које су основане у једној цељи да уложеним капиталима донесу богате приходе. Па и ти су се појмови временом изменули, нарочито увођењем поштанских штедионица. Њима се једино мора приписати у заслугу, што су оне у првом реду почеле да шире појам о штедњи, нарочито пак и међу италиским народом, коме је штедња такође скоро непозната била и која сад сваким даном добија све више присталица.

Автономне вести.

Митрополитски црквени савет, (апелаторија) држаће своју седницу 28. новембра (10 децембра) о. г.

Саборски одбор, састаће се 11. (23.) децембра о. г.

Школски савет сазван је у седницу за 1. (13.) децембар о. г.

Архидијецезална управа састаће се идуће недеље.

Рукоположени. На Ваведеније је патријарх у Карловцима рукоположио за ђакона Ивана Маширевића, катихету карловачке гимназије, а за протођакона је произвео Георгија Летића.

Окружнице епископа бачког. Бачки епископ, Герман Опачић издао је протопрезвитерима своје епархије две окружнице у којима јавља, да ће се од сад брачне диспензације ради олакшања за ступање у црквени брак, издавати свакоме бесплатно, и да се не мећу ни на молбенице, ни на брачна известија никакве биљеге.

Књижевност и уметност.

Српско народно позориште у Митровици. Репертоар ове недеље: У суботу 25. нов. (7. децем.) „Нервозне жене“, комедија у 3 чина, написали Ернест Блум и Раух Тоше, с француског превела Станка Глишићева (први пут). У недељу 26. новем. (8. дец.) „Војнички бегунац“, позоришна игра у 3 чина с певањем, од Е. Сиглигетија, посрбио Рада пл.

Стратимировић, (ван претплате са спуштеним ценама).

Почетком децембра т. г. изаћи ће из штампе: **„Српкиња“**, илустрован календар за женски свет. За преступну годину 1896. која има 366 дана. Уређује проф. Јован Поповић. Година прва. Са 11 слика. — На 160 страна велике осмине.

Вести из привреде.

Чување кромпира зими. Да се кромпир сачува у току зиме до самог пролећа препоручују, да се место у подруму, где хоће да се остави кромпир; поспе истуцаним угљем за један палац дубљине. А за кромпир, који смо намислили да сејемо, препоручују такође посути га истуцаним угљем, јер се тиме спречава и његово клијање у подруму.

*

Креч као средство за чување плодова. Негашен креч потопи се у воду, у коју је метнуто нешто креозота, за тим се остави на ваздуху, док се креч не распадне у прашак, на који или у који се метну плодови, које мислимо да сачувамо. Креозот који се ту налази спречава труљење плодова.

*

Фирме за воће. Неки Лондонски баштовани почели су доносити на пијацу своје воће, нарочито боље врсте; са жигом своје фирме. Ти жигови постају помоћу самог сунца: изреже се од црне хартије било слово или слика, и причврсти се на јабуку, крушку или брескву, на ону страну где сунце највише допире, те тако покривено место остане светлије боје.

*

Чилска филоксера. У виноградима јужне Чиле, приметио се местимице застој у порасту чокоћа, а по разним испитивањима нађено је, да тај застој не долази од филоксере већ од неке вашице, која је до сада била непозната, а при том слична филоксери. За разлику од обичне филоксере, Phylloxera vastratix, названа је Phylloxera chilensis, дакле чилска филоксера.

*

Начин да се истребе глисте. Треба полити земљу сланом водом. А то се дознало овако: један трговац из Валенсије дао је да се оперу џакови у којима се налазила со; а како се слаб сони раствор сматра као добро средство за ђубрење, то и он нареди да се вода проспе у башту. Кроз неколико тренутака сва површина бала је покривена мртвим глистама.

*

Кукуруз као кокошија храна. Кукуруз није добра храна за пернату живину, па и за кокоши, ако хоћемо да нам оне више јаја носе, јер се оне од кукуруза гоје, у место да буду носније. С тога — не дајите много кукуруза, ако хоћете да вам кокоши више носе. Место кукуруза дајите друга зрна, нарочито овас.

Вести из места и са стране.

Др. Светозар Милетић у цркви. На Ваведеније био је остарели народни борац, наш див Милетић са својим сином Др. Славком и својом снајом младом Милетићком, на служби божјој у овдашњој саборној цркви. Старац Милетић се веома добро осећа и врло је добре воље, од како му је дошао син Славко са својом супругом из Беча. За сво време био је Милетић предмет особите пажње од целокупног грађанства, које је са пуно задовољства сусретало седога борца, радујући се да још увек тако добро изгледа. Старац Милетић сам је желео, да са својом децом оде у цркву, да се богу помоли.

Банкет др. Славку Милетићу и супрузи му Марији. На Ваведеније у вече приредили су поштовачи Милетићевог рада и његови пријатељи, пријатељску вечеру за близу 200 особа, у хотелу Пере Фабрија, а у почаст младим супрузима др. Славку Милетићу, и његовој љубазној и симпатичној супрузи Марији. Одаје је био веома леп, те је на вечери било много и женских, уз најживахније весеље и песму, до пред саму зору. Главна пажња и предмет ове вечери, била су мила деца нашег дива др. Светозара Милетића. Весеље је зачинио својим лепим певањем учитељ-гуслар В. Рунић, који је са неколико својих Сентомашана такође на банкет дошао, није фалио ни српски гајдаш. Пало је много лепих здравица, од којих је најлепша она, првом Србину Светозару Милетићу и његовој дичној деци, др. Славку и Марији, а онда здравица искреној братској слови, не само народа српског, него слови свију немађарских народа. Друштво се разишло уз бурно клицање: живили младенци, живио Светозар Милетић, живео сложни народ српски. На банкету је било доста и ратара и занатлија, који су се веома задовољни разишли, и који не могу довољно да се нахвале.

Спровод владике Нектарија. Данас у петак у 2 сата по подне, обавиће се у Вршцу велики погреб вршачког владике Нектарија Димитријевића. Осим многобројног свештенства из његове дијецезе, присуствоваће погребу и бачки владика Герман Опачић. Патријарх неће присуствовати спроводу, него је послао у име своје, протосинђела Лукијана Богдановића и Димитрија Бранковића протођакона. Чудновато је свакако, да смирени Георгије, који сваки час доспева и у Пешту и у Загреб, није могао да оде своме колеги на спровод — оном колеги, кога после синодских седница, нико није хтео да дође на станицу, да га испрати.

Избор у Земуну. Изашла је наредба земаљске троједничке владе у Загребу, којом се наређује, да се 16. децембра ов. год. има да обави избор земунског саборског заступника за троједнички земаљски сабор.

Генерал Сава Грујић. Данас је дошао у Нови Сад, у госте своје фамилије Сава Грујић, бивши радикални министар и један од првака радикалне странке у Србији. Добро нам дошао у нашој средини.

Пут у Пешту и мандат. Јуче је отишао у Пешту један новосадски грађанин, који се је упео из петиних жила, да постане новосадски посланик на угарском сабору. Чујемо, да је отишао тамо, како би се споразумео ради његове кандидације на програму „пучке странке“. Он до душе не пита оће ли ко за њега бити, нарочито после познате афере са беочинском кајом, пошто кажу, да је и он ишао на руку чивутима, ал зато ипак уговара са онима у Пешти. Заиста и сувише је чудно, тражити мандата под фирмом „пучке странке“, која је по превасходству хришћанска странка и наперено против чивутске превласти, а овамо ићи Чивутима на руку, ди отму хришћанско, манастирско добро!

Скупштина српске црквене школске опћине у Загребу, одржана је у прошлу недељу те је са већином гласова примила са задовољством оставку досадањег свог председ. Милана Станковића, који се је онако гадно понашао, према српској застави за време краљева боравка у Загребу. Приметило се је, да је, Србима доброжелећа влада грофа Хедерварија, покушавала све, да преко својих мамелука Срба, Несрба, и опет задржи на председничкој столици ову досадању креатуру, који је био опозиционалац, па сад због „Звечева“ прешао **као још ново** у владин табор.

Владика Нектарије и „браћа“ Хрвати. Осим званичних „Народних Новина“, сви други хрватски листови доносе вест о смрти вршачког владике Нектарија, али ни једном речи не спомињу, да је он српски владика. Сигурно то не спомињу за то, што по њима ваљда чак и у Угарској нема Срба?! И то су сношљива браћа?!

„Хрватска домовина“. Тако се зове нови орган странке права, који је у Загребу тек почео да излази у место „Хрватске“, која је за увек престала да излази. „Хрватска Домовина“ се доста умерено преставља публици, јер у првом свом броју каже: да је циљ њених тежња, сретна домовина, што јој је најсветија ствар. То је у исто време и најшира подлога рада, која никога не искључује, него све поштене Хрвате обухвата. Па пошто „Хрватска Домовина“ нема прошлости и пошто не прима туђих грехова на себе, то се нада да ће и успети, да све честите Хрвате покупи око себе за срећу домовине. У другом пак свом броју наглашава исти овај лист, да би управо грехота било, кад овог пута не би били из искуства опрезнији. Само мирно расуђивање свега што у истини постоји, може уродити жељеним плодом, док заслепљеност и страст могу само да штетно помуте вид и ладан разум па да шкоде. После овакових изјава чини се, да ће Хрвати око „Хрватске Домовине“ једва једном увидити, како је глупо негирати свој братски народ српски у Троједници, па да ће гледати да се са њиме искрено измире на срећу заједничке нам државе троједничке краљевине.

Концерат са позоришном представом. Новосадско српско читаоничко певачко друштво, како смо извештени, приређује 3. (15.) децембра о. год. у Дунђерсковом позоришту концерат са дилетантском представом „Прилепчиво“. Програм о овој забави извићи ће за који дан.

Незаконити епархијски административни одбор. Пишу нам из Срема Видим да о административном одбору карловачке архидијецезе нисте добро обавештени. Ви се чудите, да се код њега свашта догађа, ал немојте се чудити. Могу вас најсигурније обавестити, да су код истог одбора само стари чланови заклети, а од нових (Георгијевих) ама баш ни један, како би то у смислу епархијског уређења морало бити. Њих дакле заклетва за ништа не веже, руке су им одрешене, те им је слободно чинити свашта, као што богу буди хвала и раде. Ш.

Ко има право. Једном смо рекли да је смешно, што земаљска благајна даје толику потпору, сада већ „хрватском земаљском позоришту“ у Загребу, за које публика нема никакове воље. Држали смо, да нема праве сврхе подржавати нешто, за шта нико не мари и не осећа, а то смо рекли, јер је казалиште скоро увек празно, па празно. „Обзор“ од суботе јавља, да је пре неки дан опет било празно казалиште и то кад се је играла „Васантазена“ први пут ове сезоне са сјајним декорацијама, које већ саме по себи заслужују велику пажњу. Ко дакле има право?

Превишње ручно писмо и попис стоке и господарства. Не давно је бан у сабору премудро рекао, да се не треба бојати, да се не ће строго поступати по нагоди, код важних и строго државноправних ствари и питања — док је опет рекао, да краљ у превишњем писму, није за то споменуо и српски народ, јер по бану, ручно писмо нашег краља, није никакав државноправни акт. Међу тим сад доносе „Народне Новине“ основу закона о попису стоке и господарства у Троједници, где се не каже нетачно: у „Хрватској“, него са свим тачно: у „Хрватској и Славонији“, из чега излази, да је за бана и његову владу закон о попису стоке строго државноправна ствар и питање, које се несме као превишње краљево писмо олако узети. Заиста прекрасно — далеко ћемо са бановом мудрошћу дотерати!

Георгије и рођаци. Пишу нам са стране: „Доносили сте више пута разних интересантних ствари о Георгију де каја, па држимо да ће и ово интересовати ваше читаоце. Сирома Георгије, тако мало има од Даља прихода, да мора тражити и споредних извора, како би усрећио своје рођаке. Тако је свога брата од тетке, пензиониратог учитеља М. Летића начинио писаром народних фондова, са платом од 700 фор., а његовом сину, који је у Черновици учио богословију, поделио је Трандафилкину стипендију од 600 фор., а под изговором, да исти полаже строге испите, продужио му је стипендију још на годину дана. Међу тим исти богослов лепо седи у патријарховом двору, као придворни ђакон. Другом свом рођаку, рођеном брату синђела Лукијана Богдановића, дао је такође Трандафилкину стипендију. Сестру од тетке начинио је благодејанском куварицом, а њеној ћери израдио је у Сомбору стипендију, док је приправница била. Сирома Георгије де каја, види се да су му приходи од Даља, Бела Брда и Борова „тако малени“, да он поред све добре воље, није у стању да од својих прихода своју родбину потпомаже. Истина, зли језици тврде, да његов зет, даљски инспектор, купује спахилук за спахилуком и да хоће да зида велелепну палату у Осеку, али ми то чисто не можемо да верујемо, јер му тек не би ваљда образ поднео, да тако поступа. Но још једном свом рођаку учинио је патријарх Георгије љубав тиме, што га је без стечаја начинио катихетом карловачке гимназије. Кажу, да се је сирома владика Нектарије, пошто је све ово сазнао, од чуда разболео и умро пре времена. Но за то му је отац Георгије одмах купио воштаницу од читавог хвата, шта више бацио се је још у већи трошак и купио му је нарочити чирак за свећу.

О.

Београдски оца против „Обзора“ После изјаве католичког београдског попа Луке Фалића и протестанског београдског пастора Левеја, ево где је и београдски оца Сулејман еф. Фаладић изашао са својом изјавом, да побије дрске инсинуације језуитиског листа „Обзора“. Надамо се да после овога „Обзору“ неће више никад пасти на памет, да лудује и да износи којекакове неистине.

Ељен нови Мађари! Ту скоро изишла је статистика помађарених имена, које је издало угарско министарство као извештај помађаривања за 1895. годину. И по тој статистици повећало се је Арпадово племе са 496 нових Мађара, за 50 новчића од главе. Друштва за помађаривање врло су незадовољна, јер држе, ако овако и у будуће пође, да се не ће обистинити жеља свију Мађара, да до миленијске изложбе не буде ни једног немађарског имена у Угарској. Чак није помогло ни то, што је угарски сабор допустио, да се пристојба за помађаривање имена смањи са 5 фор. на 50 новчића. И тако да не беше патриотичних Чивута, не би се иста друштва имала са чим на изложби пред Европом похвалити. Међу тим председник средишњег одбора за помађаривање, Чивутин Симон Телкве, радосно јавља, да је до сада помађарено: 280 јевреја, 153 римокатолика, 24 унијата, 15 лутерана, 19 калвина, а само 5 православних, дакле свега 496 њих. Бивши Чивути, а сада нови обрезани Мађари, овако се називаху у Мојсијевој вери: 4 су Бергера, 2 Фишера, 6 Гроса, 14 Клајна, 30 Кона, 2 Левингера, 2 Полака, 4 Розенберга, 2 Розенфелда, 13 Шлезингера, 4 Стајнера, 4 Вајнбергера, 6 Дајча, 2 Фрида, 3 Гринбаума, 2 Крауса, 8 Левија, 3 Најмана, 2 Розентала, 5 Рота; 3 Спицера, 4 Шварца, 3 Тајтелбаумана и 18 Вајса. Ето, то је ново поколење Арпадово, које ће на миленијској изложби показати Европи, да је Угарска само мађарска и да у њој живе чисти чистацки Мађари, али већином — обрезани. Дакле: Ељен Палестина-орсаг!

† **Богослав Шулек.** У Загребу је умро пре неки дан хрватски књижевник и вредан члан југословенске академије наука у Загребу, Богослав Шулек. Својим радом у књижевности стекао је свеопште признање, те му је услед тога и докторска част почасно подељена.

Краљевска панорама. Од данас се у панорами може видети нова партија лепих слика из Беча, Берлина и других већих места. Панорама је у дворишту Дунђерсковог парног купатила, а стаје од особе 20 новч.

Будимпештанска омладина и Луегер. Када су у Бечу поново изабрали др. Луегера за градоначелника, будимпештанска мађарска омладина га је брзојавно поздравила. То није било по вољи неким чивутским универзитетлијама, те један од њих позове пео клуб будимпештанске омладине на двобој. Ова коцком изабере некога Гезу Шузхофа, да и заће на мегдан чивутском делији. Обојица су приликом двобоја пуцали у ветар.

Спровод А. Дима-сина. У прошлу суботу пре подне сахрањен је А. Дима, француски књижевник у Паризу, без икаквих почасти, као што је сам на самрти захтевао. Због тога му нико није ни држао надгробно слово. При спроводу су ипак учествовали два француска министра, многобројни књижевници, уметници, глумци и силан свет из места и са стране.

Трговина.

Нови Сад, 23. новембра. Пшеница прве каквоће 6 ф. 10—15 н. Пшеница средња 6 фор. ——— нов. Пшеница лакша роба 5 ф. 70—80 новч. Наполица 5 фор. 30—50 н. Јечам 4 ф. 20—30 н. Зоб 5 фор. 50—60 нов. Кукуруз у зрну 3 фор. 20—30 н. Маст 68 фор. Сланина сува 64 фор., дебела пађена 64 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 46 н.
„ средњи . . . 44 н.
„ лаки . . . . 40 н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 10—25 ф. по комаду.
Јагањци . ——— ф. по пару.
Овци . . 8—16 ф. „

*

Стање воде под Новим Садом.

22. новем. било је 0.89 метара, а 23. новем. било је 0.87 мет.

*

Беч, 3. децем. п. рим. (Ориг. извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 8291 к., а дошло је 1416 ком. млађе врсте 5491 комада угојених мађ. соја —. Свега 6907 комада дотерано.

Трговина је трома.

Продавало се:

Прима роба 45—46 н. изнимно 47 н.
Средња „ 41—43 н.
Сремска „ ——— н.
Назимад „ 40—43 н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 54 ф.
„ „ масти . 56 ф. Све од 100 кгр.

*

Беч, 2. дец. п. р. 1895. (Извештај са воловског вашара М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу Ст. Маркс.)

Пријављено је било свега 4808 ком. т. ј. 2130 мађарског, 1617 галичког и 1061 немачког соја.

Слабија врста, која је спрам прошлог вашара у мање већем броју заступљена била, морала је данас у цени попустити.

Продавало се: мађарски од фор. 28—39, прима до ф. 42, галички од ф. 29—37, прима до 39, немачки од фор. 30—40, прима до ф. 44—, за 100 клг. клане тежине.

Потчињена марва, бикови и краве од ф. 22—35 за 100 кила живе тежине.

*

Беч, 3. децем. п. рим. (Извештај са свињског вашара од М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу, Ст. Маркс.)

Пријављено је било свега 8291 комада, а смештено за продају 1416 назимад и 5491 дебелих свиња мађарског соја.

Услед већег догона била је и овде тражња слабија. Продавало се:

Прима роба од 45—47 новчића
Средња „ „ 43—44 „
Лака „ „ 39—42 „
Назимад „ 34—41 „

на килограм живе тежине без потрошарине.

Најновије вести.

Синод с комесаром. Из Будимпеште пише нам експресно наш поуздани извештач: Најпоузданије могу вас известити, да ће у поново сазвани синод, послан бити краљевски комесар, чиме ће се оно самохвалисаво истицано „поверење“ садашњем патријарху јасно оборити. Исто тако поуздано дознао сам, да су овдашњи меродавни кругови дознали, да Георгије намерава да пошље архимандрита Змејановића за вршачког „мандатара“, но пошто се увидело да Георгије није сретне руке у избору мандатара, то му се одавде нарочити журни абер послао, да се не меша у ствари вршачке дијецезе, јер ће се они за то збринути, те на основу 20. §. декларатории поставити „администратора“.

Из Вршца нам брзојављају: Овде се тврди, да патријарх не мисли у садашњем заседању синода изабрати будимског владику, већ с обзиром на смрт Нектаријеву и под изговором зимњег доба да одложи оба избора до пролећа. Изасланици и рођаци Георгијеви: Лукијан и архиђакон Бранковић са епископом Германом на путу овамо ноћили су у Темишвару, и Герман је од Георгија добио налог да у Вршцу по потреби који дан заостане, док он

одреди мандатара да га уведе у звање, јер за сада није нашао погодну (?) личност (!)

Јављају нам из Ср. Карловаца: На Ваведење, кад је наша горња црква славила, чинодејствовао је Георгије на најсвечанији начин и произвео је свога рођака Летића несвршеног богослова, који тек има у Черновици да полаже испите за протођакона. (Сигурно се жури, што има више упражњених епископија. Ур.) Истога дана дошао је на нарочити позив са путним прћљагом за Вршац арх. Змејановић из Крушедола, јер је требао да иде онамо као мандатар. Но ту се нешто десило, јер већ за ручком било је велико нерасположење, и Змејановић је покуњено отишао натраг у свој манастир. Ово је изазвало опште чуђење. (То чуђење ће нестати после вести нашег будим-пештанског извештача, да је из Пеште поручено Георгију, да се не меша у вршачку дијецезу са својим мандатарима, и да ће они послати администратора! Уред.)

Сточни трг у Србији. Скупштина у Београду усвојила је закон, да се оснује акционо друштво, са главницом од 1 и по милијона динара, ради подизања једне сталне марвене пијаце са кланицом.

П. П.

Част ми је до повољног знања ставити, да сам прекупио од госп. **А. Пајевића штампарију**, која ради са **гас-мотором**, и да ћу је од сада водити под мојом судски протоколисаном фирмом:

ЂОРЂЕ ИВКОВИЋ
ПРЕЂЕ А. ПАЈЕВИЋ

Моја штампарија снабдевена је за **српски, словенски, словачки, хрватски, мађарски и немачки слог**. Исто тако могу и **музикалије** штампати, јер сам набавио најлепши слог за ноте.

Слободан сам напоменути, да сам знатно обновио моју штампарију са допуном нових рукописних, модерних, насловних и обичних слова, те ћу моћи брзо, тачно и најјефтиније израђивати сваки штампарски посао.

С тога се обраћам учтивом молбом на све сл. црквено-школске и политичне општине, поједине задруге, новчане заводе, певачка друштва, и свакога, који устреба штампарског рада, молим, да ме изволи са штованом наруџбином одликовати.

С поштовањем

Ђорђе Ивковић,

власник штампарије.

1—

СРПСКА ЗАДРУГА ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
У НОВОМЕ САДУ.

ПОЗИВ
НА УПИСИВАЊЕ ЧЕСТИЦА 6ТОГ КОЛА.

Услед закључка XXV. главне скупштине држане 2. (14.) марта о. г расписује се уписивање на ново 6-то коло честица са уплаћивањем од 1. јануара 1896. по рим.

Уписивање отпочиње 11. новембра и траје до 15. децембра. Пријаве за уписивање, примају се непосредно у самом заводу. Уписнина је 50. новчића од сваке пријављене честице.

У Новом Саду, 4. новембра 1895.

4—4 **УПРАВА.**

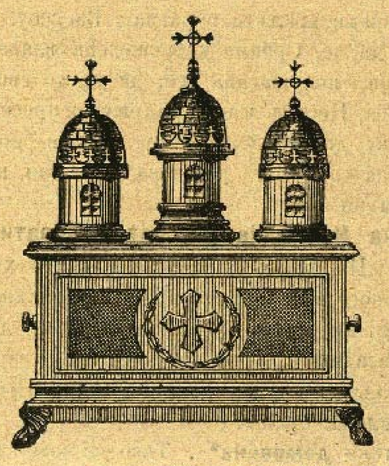

П. П.

Учтиво препоручујем славним српским црквеним општинама, моје богато стовариште готових **свештеничких одежда** са припадајућим дарцима, **плаштаница, барјака**, свилени и вунени **ђаконски и ђачки стихара, неба, завеса, пјатохлебница, кандила, рипида и чирака, целивачи икона, чивота појасева, камилавке и пана камилавке, ћелепуша и шешира**, тако исто **наруџбине свештеничких реверенда**, све се ово у великом избору добити може, а на захтевање славних црквених општина шаљем и на углед мустре **бесплатно**.

НАРУЏБИНА СЕ ТАЧНО ИЗРАЂУЈЕ.

У очекивању многобројни купаца у НОВОМ САДУ

с особитим поштовањем

СВЕТОЗАР МИЛОВАНОВИЋ

црквеног одјејанија свештеничког и цивилног одела кројач на главној пијаци „хотел Јелисавета“.

3—3

ЗА ИЗДАВАЊЕ.

У мојој кући код „Бела Грозда“ на житној пијаци број 10. (2013.) на најживљем и најлепшем месту на 4 сокака **има** један **диван, велики локал** са особито лепим, **сувим** и великим **подрумом, леденицом**, и са веома за комптоар или канцеларију згодним собама **за издавање** од 1-га Јануара 1896. године на једну, три, шест или више година.

1—6 **Велимир Бугарски.**

Имам вам част јавити, да сам моју

АДВОКАТСКУ КАНЦЕЛАРИЈУ

из Суботице у Нови Сад преселио. Адвокатска канцеларија налази се у кући Браће Поповића.

С поштовањем

3—3 **Др. Стеван Михајловић.**

СПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
М. ПЕТКОВИЋА
У ИНЂИЈИ

3—3

потребује једног млађег помоћника.

СВАКИДАШЊИ РАЗГОВОР ЈЕ по Новом Саду, и по свој Јужној Угарској, како је чудо ДИВНО-ОБИЛАТО СОРТИРАНО, пребрано

СТОВАРИШТЕ ОДЕЛА

од најбољих материјала у свету: из ПАРИЗА, БЕРЛИНА, БЕЧА и БУДИМПЕШТЕ,

СВЕ НОВО ПРИСПЕЛО

ЈЕСЕЊЕ И ЗИМЊЕ ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ЗА ДЕЦУ

У ВЕЛИКОЈ РАДЊИ
ХАЈНРИХА МОГАНА
У НОВОМ САДУ,

И СВЕ ЗА ЧУДО ЈЕВТИНО, ПО НАЈСТРОЖИЈЕ УТВРЂЕНОЈ ЦЕНИ.

Утврђене цене, штампиљем, печатом, наштампане, на сваком комаду могу поштоване муштерије јасно видити, и ја ћу платити сваком оном

ГЛОБЕ 2000 КРУНА,

ко докаже да сам ја коме за новчић што прецениo или утврђене цене попустио.

С високопоштовањем

ХАЈНРИХ МОГАН
У НОВОМ САДУ,

у главној улици, у Недељковића кући, бр. 3. на рогљу дунавског сокака.

7—

ЦЕНОВНИК:

Одела од штофа за децу од 3—10 година од	2—10 ф.
Одела од штофа за дечаке од	4·50—18 ф.
Одела од штофа за господу од	7·50—30 ф.
Жакет одела за господу од —	16·—30 ф.
Салонска одела од — — — —	18·—40 ф.
Иберцијери за децу и дечаке од первијена и камгарна — —	2·50—12 ф.
Иберцијери за господу — — —	6·—20 ф.
Иберцијери за свештенике —	16·—20 ф.
Прави тиролски сакови од Лодна	3.—12 ф.
Микадо сакови — — — — —	5·—25 ф.
Палето-ви за зиму — — — —	7·—40 ф.
Палетов-и за свештенике од — —	20—30 ф.
Менчикови за дечаке од — — —	4—15 ф.
Менчикови за господу од — —	7—25 ф.
Микадо шубе (бунде) — — — —	10—25 ф.
Шубе (бунде) за варош — — —	30 100 ф.
Шубе (бунде) за путовања — —	28 100 ф.
Шлафрок-и — — — — — — — —	7—14 ф.
Зимске јаке за гђе по најнов. моди	8—50 ф.
Јаке за госпође од крзна — —	8—25 ф.
Јаке за госпође од плиша — —	25—50 ф.
Крагн-и за госпође за јесен —	2—25 ф.
Крагн-и за госпође за зиму од плиша и т. д. — — — — —	15—40 ф.
Крагн-и за госпође од правог крзна, каракила и первијске од	20 150 ф.
Кабанице (округле) за госпође са поставом или без исте од — —	8—40 ф.
Исто са поставом од крзна од —	8—60 ф.

Даље, док буде на стовариштy уз јако снижене цене:

Јаке за девојке од — — — —	1·50—4 ф.
Јаке за госпође у свима бојама и са поставом од свиле — — —	3—10 ф.
Кабанице за кишу за децу и девојке	1·50—6 ф.
Кабанице за кишу за госпође, најфиније од — — — — — — —	4—10 ф

Главни уредник: др. Емил Гаврила. За уредништво одговара: Никола Маленчић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.